

Dårlig avling: Førsteslåtten er kraftig redusert over store deler av landet, enkelte steder helt ned mot 20 prosent av normalavling, som her på Hadeland. (Foto: Ole P. Gamme)

Ønsker bedre fôr-beredskap

Det er for seint å oppdage i august at man har for lite fôr, mener Christian Anton Smedshaug i AgriAnalyse.

AVLINGSSKADE

Tekst: **Linda Sunde**

Tørken har herjet i Norge. Førsteslåtten har blitt direkte sørgelig for mange.

Og mens det enkelte år er tørt i deler av landet, har årets tørke rammet store områder, både i inn- og utland.

Det har gjort Christian Anton Smedshaug, forfatter og daglig leder av AgriAnalyse, bekymret for forsituasjonen.

– Vi risikerer en betydelig knapphet på grovfôr til høsten, sier han.

«Kornballer» og import

Den senere tiden har flere steder fått noe regn. Smedshaug ønsker ikke å rope ulv, ulv. Men han mener vi må stille oss spørsmål om hvilke løsninger vi har.

Han mener vi må sørge for å ha beredskap av fôr, som en forsikringsordning.

– Det er store områder som ser ut til å være rammet av tørke. Det er en viss risiko for problemer for drøvtyggerholdet i Nord-Europa. Uten sammenligning for øvrig kan det ligne på situasjonen 2011, der det ble fettmangel i hele Nord-Europa fordi det hadde vært et dårlig fôrår over store områder. Nå er det tørke på linje med 1992 i Danmark, og det kan fortsatt bli verre der, sier Smedshaug.

– Det store spørsmålet er om man skal satse på å bli reddet senere i sommer, eller om vi skal gjøre noe med forsituasjonen nå. Myndighetene kan for eksempel innvilge avlingsskadeerstatning til de som har en stagnerende kornåker, og legger den i rundballer som grovfôr. Eller vi kan vurdere å importere noe grovfôr som sikkerhet, foreslår han.

– Det er nå man må stille seg dette spørsmålet. 1. august er det for sent, dersom det fortsatt er tør-

ke da. Da vil fôrmangelen være prekær og fôrpri-sene vil gå i taket i Europa – og det kan være vanskelig å skaffe fôr, også for oss, sier Smedshaug.

Løsninger for nå og framtiden

– Alvoret kommer dersom vi må ha en større nedslakting av dyr. Det er vanskelig å importere nye dyr, med strenge dyrehelseregler. Det tar tre år

«1. august er det for sent, dersom det fortsatt er tørke da»

Christian Anton Smedshaug

fra man bestiller til man har fungerende mordyr i kjøtt- og storfeproduksjonen, sier AgriAnalyse-lederen.

Dette er en diskusjon vi må være villig til å ta, mener Smedshaug.

– Vi må ta forholdsregler mens vi har sjanse til det. Vi må tenke ut løsninger nå som kan brukes i år og eventuelt skape presedens for senere tørker, sier han.

Kan bli store tap

– Vi jobber nå med å få en første oversikt over skadeomfanget, sier Gunn Eide, seksjonssjef for landbruks- og naturskadeerstatning i Landbruksdirektoratet.

– Det ligger an til at det kan bli mange som får avlingssvikt i år. Men det er tidlig ennå. Alt avhenger av hva som skjer framover. Dersom det ikke kommer vesentlig med regn, kan det ligge an til store tap, sier hun.

På spørsmålet om kornbønder som lager rundballer av kornåkeren sin, kan få avlings-

skadeerstatning, forteller hun at det kan de. Men i erstatningsvurderingen vil de bli vurdert som grovfôrprodusenter, ikke kornprodusenter.

Det avgjørende vil være hvilken produksjon man har på søknadstidspunktet på høsten.

– Vi vet hvor vanskelig situasjonen er for bøndene. Det er vondt å se arealene slik de er nå. Vi håper på regn, og jobber med å legge ut god informasjon på nettsiden vår, sier Eide.

– Allerede gjort tiltak

Harald Moksnes Weie er seksjonssjef for import i Landbruksdirektoratet.

– Forsituasjonen følger vi veldig tett med på for tiden. Foreløpig er vi litt avventende, sier han.

– Det er allerede gjort tiltak: Vi har lagt ut nyhetssaker og informert om EU-kvoten for import av høy. Under halvparten av den er utnyttet, så langt. Vi har informert om at ordningen finnes, og hvordan det er mulig å benytte seg av den. Vi har vært i kontakt med dem som eier kvotene for å ta status på markedet, og oppfordret dem til å selge kvote dersom de har kvote de ikke får benyttet selv, sier Weie.

Han forteller videre at Norske Felleskjøps prognose for kraftfôrbehovet til storfe, var høyere enn vanlig. Det ble det tatt hensyn til da direktoratet aukjonerte ut kvoter for kraftfôrråvarer.

– Jeg mener vi har gjort tiltak for å ta tak i situasjonen slik den er nå. Hvis det skulle vise seg at det vi har gjort, ikke er tilstrekkelig, må vi vurdere å sette i verk ytterligere tiltak, sier Weie.

Christian Anton Smedshaug har foreslått å vurdere å importere grovfôr nå, i fall det blir grovfôrmangel til høsten.

– Det er det vanskelig å ta stilling til. I fjorårs-sesongen var det problemer i nabolandene våre, også. Det er grunnen til at det ble importert fra Nederland. Jeg kjenner for lite til tilgjengeligheten i nabolandene våre til å si om det er en god løsning akkurat nå. Poenget mitt er at jeg mener at vi har gjort tiltak for å ta tak i situasjonen slik den er nå, sier Weie. ■